

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН
БЕРИ ЧЫГАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ
3 СОМДУ

«К.Х. Хацуквахка
Къабарты-Малкъар
Республиканы
сыйлы врачы»
деген атны атауну
юсюнден
Къабарты-
Малкъар
Республиканы
Президентини
УКАЗЫ

Саулык саклауну айны-
тууга уллу кыйын салгъ-
аны, бийик профессионал
усталыгы эм кел жылланы
ахшы ишлегени ючюн **ХАЦУ-
КОВ Клим Халатовичге** –
Хайырлануучуланы эркин-
ликлерин кьорулууда эмда
адамны ырахаттыгын жал-
чыгында надзор этуу жаны
бла федеральный служба-
ны Къабарты-Малкъар Рес-
публикада управленисыны
башчысына – «Къабарты-
Малкъар Республиканы
сыйлы врачы» деген атны
атарга.

Къабарты-Малкъар
Республиканы
Президентини
А. КАНОКОВ.
Налчик шахар,
2008 жылда 19-чү майда,
№ 58-УП.

Жыйылыу
**Экология
проблемаланы
сюзгендиле**
Тонене Налчикде «Чайка»
санаторида Юг федеральный
округну субъекттерини эконо-
микада бирге ишлеу жаны бла
«Северный Кавказ» Ассоциа-
циясыны экология проблемана
беломноно жыйылыуу болгъанды.

Анда оналты субъектти келе-
чигери регионда кел жылла-
дан бери жарыштылган про-
блемаланы сюзгендиле. Ол
санда Шимал Кавказда таби-
гатын мониторингин барды-
рыу жаны бла бириктирилген
системаны жарашдырууну, те-
ренинде кудуретин сакта-
луу федеральный бюджетте
бла халкыла аралы фондладан
инвестицияла белюну юслер-
инден эм башка вопроспага
кыарганды.
Ассоциацияны топтуруу ко-
митетини башчысы орунба-
сары Левон Хачтиняны айт-
канына кере, «Северный Ка-
вказ» 1982 жылда Россияни Пр-
вительствосуно окуяны тийиш-
ликке кыарганды. Био-
гюнлюкте ол тюрлю-тюрлю
сфераланы ишлери бла бай-
ламы оналты координация со-
вети бириктириди. Ассоциа-
ция дайым да тобушулу кы-
райды. Анда этилген рекомен-
дацияла, ол санда сюзюлген
вопросла бла байламы да,
Россияни Президентини ЮФО-
да толгу эркинлик келечисини
кыарууна бериледи эм
алагга кере тийишли оюнула
этиледиле.
Жыйылуудан отчет газетде
басмаланырды.

ТИКАЛАНЫ Фатима

Кюнню халы

**Буз, жауунла
жауарыкыдыла, кюн
да кызыдырыкыды**
Кюнню халына кыарганла
Юг федеральный округну бир
ненча регионунда бу кюнледе
кыаты жауунла болушкунда
деди билдирдиле. 23-чю май-
дан 25-чисине дери кюн, бул-
лу бола, ачыла турлукуду.
Солу кюнледе, элия урул,
жауунла, буз да Ростов обла-
стыда, Къарачай-Черкесде,
Къабарты-Малкъарда, Север
Осетия-Аланияда, Ингушети
ны бла Чечени тавуларында
жауарыкыды. Юг округну
бир-бир жерлеринде 24-чю
майда кюнчю хуа 23-28 град-
дукса дери жаууннырды,
25-чи майда уа ол кьорюмдо
30-35 градукса дери кьорюл-
люкдо.

Урунганларына кере сый да

20-чы майда КъМР-ни Парламентини юйюнде баш законодательный органы Сыйлы грамотасы бла саугъ-алауга аталган жыйылыу болганды. Бу жол жер-жерли самоуправлененин органдарына озган чакырууну депутатлары кыауулу саугаланганды.
КъМР-ни Парламентини Председатели Бечелланы Илияс белгилегенча, Сыйлы грамоталаны законла чыгаруучу органы мекымда беруу ахшы тереге айланганды. Ол депутатлагга ахшы ишлегендери ючюн ыспас этгенди. «Жер-жерли самоуправлененин кыаруу битеулю принциптерини юсюнден» 131-чи Федеральний закон жашауда кайрылы бардырыла эсе, анда аламы да кыйынлары болганын чертгенди.
«Халк бла тюзюней байламы болганына сизиз да, шахарлада, элде да адамланы жумушларын тынгыла тамамлагга, жамаутына бла властын араларында байламлыкканы жалчытырга сизни кылуугуздан келирге керекди», дегенди Парламентини Председатели, жыйылганлагга айланп.
Анда сора Илияс Борисович хыччуну жумушка – саугъала берирге – кьечгенди. Жер-жерли самоуправлененин органдарында кел жылланы ахшы ишлегендери ючюн Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Сыйлы грамотасы бла 30 депутат саугаланганды.

ЖЕР-ЖЕРЛИ ВЛАСТЬ

Туризм бла альпинизм - районну аягы юсюне салынуу баш мадарады

Республиканы муниципальный районларыны бир кыаууну административияны башчылары алыштыргандыла. Бир-бирлери де, ол санда Элбрус району администрациясыны башчысы Сотталаны Сейитни жашы Курман да, жаңыдан кыйтарылп айрылгандыла. Аны административияны ишде сынауу улдуу, алгга кыар биледи. Ол кел жылланы ичинде рекреация комплекске башчылык этгенди.
Сёзюс, келир заманда районну айнытууну онгыры улдуула, алай боюнлюкте проблемала да аз тойюлдиле. Бу кюнледе биз, Сотталуу бла тобушп, ол проблемаланы тамамлауу жолларыны юслеринде ушак этембиз.

Андан сора уа жылдан-жылга тышындан ахча алынуу азайта барыргыды планбыз.
Биогюнлюкте ишибизге багга бичерге бек кыйынды манга. Алай мен ол аз заманын ичинде ишни болушуна

Районну администрациясыны башчысына жаңыдан айырылганын да ишлегенсе бу кылууга бир ауук заманы. Ол кезиню ичинде белгилеп айтырмаш эталганымыс? Районну мындан ары айныу кыалай болукуду?
- Биогюннге дери да район

«РОССЕЙНИ ЖЕТИ АЙТХЫЛЫКЪ ЖЕРИ»

Элбрусну алгыннгы даражасын кыайтарайык!

Озган ийиыкда Элбрус «7 чудес России» деген конкурсада алымысыны алган жетеленин саньндан кеткени белги болганды. Бизни бек ариу жерибиз алайлай кыалганды, жалаңда биз бир кесек мьхеллик этгенбиз, кьол кьорюлде, экинчи турда, чач, тири кыатышканыбыз. Алай ола уа 14 супердизайн-студлендери бири – «Мамаев курган» эм Тууган журну-Ананы эсертмеси – жаны болуп ЮФО-да артыкда кел адам кьол кьорюгенди.
Биз конкурс барганын кесибизни аламылгыбыз алгга втер ючюн, кылдан келгенин аймаганыбыз да, Элбрусубуз ачыламын санау тошерна этгенбиз. Энди бек аз заман кыалганды –

10-чу июньда тошге дери. Жети бек ариу жер ючюн амобильный телефон бла www.ruschudo.ru сайтда бир жолга кьол кьорюрге болукуду. SMS-билдирюлени уа 4565 номерге жиберирге керекди.
Алчы жерге чыккыганлыны SMS номерлери бла тизмеси:
Долина Гейзеров-SMS 1
Байкал-SMS 9
Новосибирский зоопарк-SMS 10
Заповедник «Столы»-

SMS 12
Тобольская крепль-SMS 15
Кунгурская пещера-SMS 22
Кунгурский кремль-SMS 24
Петроф-SMS 29
Кирилло-Белозерский монастырь-SMS 33
Столы выветривания на плато Мань-Пулу-Нер-SMS 34
Собор Василия Блаженного-SMS 38
Крепость «Вовнушки»-SMS 43
Мамаев Курган и статуя Родины Матери-SMS 45
Гора Эльбрус-SMS 47
Марина ХАПОВА,
КъМР-ни Президентини бла Правительствоосуно пресс-службасы.

КОНФЕРЕНЦИЯ

Илмуну магъанасын эм онгларын ачыкылаганды

Москвадагы М.В. Ломоносов аты кырал университетни Культур арасында «Россияни социально-экономика айныууну узакъ болжалды стратегиясын жарашдыруу проблемалары» деген илму-практика конференция бардырганды. Аны ишине РФ-ни Президентини Администрациясыны, Федерация Советни, Кырал Думаны, башка федеральный власть органдары келечилери, россияли компаниялары, Естественный илмуланы академиясыны регион белюмлерини, илму организациаларыны башчылары кыатышкандыла.
Бизни республикадан ол даражалы жыйылууга Къабарты-Малкъар кырал эл мюлк академияны профессору, Россияни Естественный илмула академиясыны академиги Цорай Кагермазов барганды. Аны докладда Россияни экономика кьорюлгөн кыйтармуга КъМР-ни кьорюмулугуна, республиканы социально-экономика стратегиясын белгилеуде аграр белюмю кыалай магъанасы болганына жораланган эди.
«Жыйырма биринчи ьмюр-инновациалы технологияланы эм илму экономиканы заманды», деп чертгенди Цорай Бесланович. – Кесим докладымда Къабарты-Малкъарны аграрный политикасын чеклеринде илмуну бла жаңы технологияланы хайырлыны социально-экономика конкуренцияны стратегия борчларын тамамлауа кылай болушугуна эччи эс бурругга кьорюшмя. Конференцияга кыатышканы айтышарын кезинде селенуларын хыйсан этип, биз арт кезиледе кесибизни республикада тюз эм файдалы болушкы инвестиция политика белгилеуде деген акыкыла келгемсе...
Андан арысында Ц. Кагермазов былай кьорюшканды: «Кесибизни эл мюлк академияда, эл мюлк илму-излем институтта, тау жерлесе эм тау этеклесе терек башчылыкканы Север Кавказ илму-излем институтунда болушугуна агро-промышленность комплексини илму жаны бла жалчытууда биз Россияни кел регионларын онлуубуз».

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатларыны эслерине

2008 жылда 28-чи майда Парламентини Юйюнде Къабарты-Малкъар Республиканы законла чыгаруучу органын кезилуу жыйылыуу болукуду.
КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Жазылуу – 2008

Арт болжалгга салмайык!

Багъалы шухла! Май башала турды. Алай, КъМР-ни почта связыны федеральный управленясы билдиргени кере, «Заманга» бек аз адам жазылганды. Аны себепли бу керекли жумушну болжалгга салып турмагыз дегенин айтырыгыбыз келди, сизге айланп. Биз ангылагандан, хар таулу юйюрге жангыз милдет газетибизни алыу – аны сыйын кьорюзгтен ишди.
Алты айга жазылууну багъасы 356 сом 10 капекди. 2008 жылны биринчи жарымы бла тенглендирсек, жалаңда 14 сом кьорюлганды. Бусагы-атдагы халда ол алай кеп тойюлдю.
Газетни редколлегиясы.
Бизни индексибиз - 51532

Жантууланы Анжела. 5 жыл. Нальчик шахар.

Эшиткенден көргөн, билген ахшы

Кышкатууда фольклор-этнография фестивалы бардырылынды. Аны районда Сабийлени чыгармачылыктарыны юю хазырлаганды. Кесине да билеуло билим берген школа кытышандыла.

«Бу жарык фестивалы төртүнчү кере бардырылды. - дейди мени бла ушагында Сабийлени чыгармачылыкларыны район ююно курауучу педагогу Амина Жапарилова. - Быйыл ол Ююнору жаны аталгыанды. Аны себепли «От жазыны жылууну саклап» деген чакыруу бла өйдөрүөди. Аны кезуөндө кавак халкларыны ююер эм миллет адет-төрөлөрүны юселеринден айттыгыанды.

Амина Жапарилова

Кыруулуш

Альпинистлени кырууларык юю

Россейни Альпинизмден Федерациясы «Sprandi International Ltd» компанияны биргесине Минги тауда 5300 метр бийикликке «Станция 5300» деген ойночкю салынуу проектти жарашдырып башлаганыды. Аны баш борчу - тауга өргөлөнүөни кон бузулган заманда кыруулуш. Ол желге чыдагыр, ичинде жалана бек керекти заттары бла, бир жерге кызык аданын сейиндиги күй болуктуду. Аны сүзү-эли жалыны ичинде хайырлыгырагы белгиледи. «Станция 5300» дунда аллай бийикде орналган экинчи ой болуктуду. Биринчиси Юг Америкада Акконуа тауда 8300 метр бийикликте орналдыны.

Төрлөнгөнни маршрутланы кыруулуш этеделе. Тауу төпөсүндө кой ишлеу - туристени бла альпинистлени кызык хая болуула жашаулуулуктарыны кийимлеринде, ашазыкларында, музыка инструменттеринде, тепсеюлеринде, жырыларнда, эпосларанда бирчалыктыла тойдеди. Аны бла бирге уа жар бирини кесини энчилиги барды. Аны себепли кесини култураны билирге, багалары да керексе.

Эртишеле

Гитче нартла хорламгыа итинедиле

Бу көнөлдө Нальчикде «Юность России» спорт комплексде «Гитче нартчыкыны оюндары» деген ат бла эртишеле бардырылды. Алагы таоруло тюрлю-түрлю сабий-жамуат бюлөүлени келечилеринден оналты команда кытышанды. Былай эртишеле төрөгө айлангандыла эм быйыл юючюне кере бардырыладыла. Алада сабийле сатырда жерой билгенлерин көргөзүөтүндиле. Командадагы кийимдерине көр да багы билгендиле. Совет юносерини формалары, кызыл тастукулары башкалардан бөлүөтүндиле. Кесини кесини сабийлеринден эзелелей жарамас.

Хүмөрлик

Медицинаны сайлаганды

Жанхотияны орта школуну 11-чи классыны окуучусу Жапупланы Жамиле Москвада окуучулары араларында бардырылган Бугеуроссейни илму-практика конференцияга кытышты. биринчи жерге тийишлы болганды. Ол «Жашлык, илму, культура» деген темага илму ишин кыруулаганды. Андан сора да, Жамиле педагогика эм психология жаны бла Обинюк шахара бардырылган конурода экинчи жерге чыкканды.

ХОЛАПАНЫ Марзият. Сурауты автор алгыанды.

Көрмөч

Сейир затлары кызырагыандыла

Окуучуларыны илму-техника чыгармачылыкларыны республикалары араларында (РЦНТТУ) аны жарырогенлени жетишимлерини көрмөчю болганды. Аны аты «Келир заман жаш төлөно кулундады» деп эди. Ол кырагда кышак билим берүү системаны 90-жылгыгына хорлананп бардырылганды.

ИТОГДА

Көплени ёлөмден сакылагыандыла

Отдан сакылануу кыраал службасы 2008 жылы 4 айны итигорун чыгаргыанды. Ол кезуно ичинде республикада 267 жерде от кытылгык болгыанды. Аладан тошкен ырыскы кертени 7 миллион 975 миң сомга жеткенди. 9 адам өлгөндү, 20 чакылы адам өлгөндү. 2007 жылы ал 4 айны болгендигенде, быйыл от тошуну 11 процентте, ота ачыгырлана 37,5 процентте азайганды. Төзөүлөй от тошкен жерде ырыскы кертени 82 процентте өскенди.

ХОЗАЛАНЫ Отиама.

Сурауты ХУТИ КУАШЕВ алгыанды.

Экинчи жерге 7-чи номерли школуну «Дружба» командасы чыкканды. Шахары 11-чи номерли школуну «Дети одного солнца» командасы уа ючюнчө болганды. Хорлаган гитче нартчыкыла грамотазыла бла сауыздала алгыанды.

Жир ыйкыны ичинде ючуелен автомашина тобюне тошгенди

12-чи майдан 18-чи майга дери кезууде республиканын жериде аты авария болганды, аламы кезуөндө кон адам өлгөндү, сегиз адам кыуа тапканды. 17-чи майда тош кезууде «Порше» автомашинаны водителы, 53-жыллык нальчикчи, Урух элде Ленин Гагарин орамланы мойношондо, автомашинаны талп жоркоганды, 13-жылкы кон окуучуларыны ууштырганды. Кызылдан бири алайда окуяна өлгөндү, кытабын экими республиканы сабий болгыныда элитингендиле.

САУЛУКЪ

Адамларыны ёмөрлерни көп болгон халкыла жашауу топ жердеде жашадыла, дейди геронтолог.

Бек ашы климат континенталы климатта - суканын ичинде температурасында турган климат. Узак ёмөрлю адамлары кёборек болганы кыралыдагы Финляндия, Швеция, Швеция, Япония ошуну себептен санадыла. Шендогологу геронтология алай нек болганынын аныкталмагыны бир неча кыруу иш барды. Сёз ючюч, адамны саулугуна бек койсок климаты болган Антия узак ёмөрлю ююген адамлары бла Россейде бек агтык жерлени араларындады. Москвада, экология болулары артык алапат болмалган шахарада, көп жашагырла 40 мин болдыла.

100 жыл кыалайда да жашаргы болукъду

бардыла, ала адамны чархында болгыны көп хатапы затларыны кетереди. Бек ашы климат континенталы климатта - суканын ичинде температурасында турган климат. Узак ёмөрлю адамлары кёборек болганы кыралыдагы Финляндия, Швеция, Швеция, Япония ошуну себептен санадыла. Шендогологу геронтология алай нек болганынын аныкталмагыны бир неча кыруу иш барды. Сёз ючюч, адамны саулугуна бек койсок климаты болган Антия узак ёмөрлю ююген адамлары бла Россейде бек агтык жерлени араларындады. Москвада, экология болулары артык алапат болмалган шахарада, көп жашагырла 40 мин болдыла.

Ма сангал
Бек узун сигара
Кубада ситераланы чулгауда аны нек белгили Хосе Кастелар Куэто, узунлугу 45 метр болган сигараны жарашдырып, дуния рекордун салганды. Ол жетишин Гиннесин Рекорда кытабына жаздыргызыла көргөзүөтүндиле. Кубачы эты кесини бирини дунияда бек узун сигарасын 6 кунюно ичинде кызырагыанды.

ЭС БУРУГУЗЫ
Была иэленедиле
2007 жылда 13-чю декабрде кюнодот сагат төртте Ваз-2109 автомашинаны белгиле болмаган водителы, Нальчикде Ленин орамдан чыгып, Останюк орам бла келле, ЦС-4чю автомашинада оксигенюк орамга жеттинди, жауу бар турган ша аданын 1993 жылда турган Элдур Эдуардович Мешевини - бастырыктын эм алайдын кытыгы кеткенди. Э. Мешев авариия болган жерде өлгөнди.

Пелиуанла танкны сойрегендиле

Белоруссияны атлеттери кыруу рекордуну тохташдырылганды. Минск шахарда жашаган эки ишпанды Т-34 танкны жеринден тендиргенди. 30 тонна ауруулугу болган темир машинаны 5 метрден артык узундукта таргандыла.

Автомашинаны белгилери: марксы 2109, кюмош белгиледи, терезелерине кура мифла салындыла. Би асык этенде кирге берген, автомашинаны кырал номерлеринде былай санла, тариле болугыа керекде «995» нөдө - «955».

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
АЛИКАЛЫНЫ Владимир, АПАЙЛАНЫ Музафар (баш редактору оубунбасары), БЕШПАЙЛАНЫ Мутилана (баш редактору оубунбасары), БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛЛАНЫ Хауа, ТОКСУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууалы секретары).

ТЕЛЕФОНА:
Редактору ирибасыны - 42-63-01. Баш редактору оубунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууалы секретары - 42-66-85.
Секретары - 40-93-62. Корректоры - 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЪЛОМЛЕРИ:
Жамауат-политика жашауу бълөмү - 42-67-68, 42-64-20.
Экономиканы бълөмү - 42-66-73.
Култураны бълөмү - 42-75-82.
Социалый политика жашауу бълөмү - 42-66-76, 47-27-89.
Жаш кыякынашты блас спорту бълөмү - 47-26-39, 42-66-71.
Письмоланы, рекламаланы эм бирдилерини бълөмү - 42-37-34.
Тизимчаланы бълөмү-47-31-28. Сурут алычу бълөмү - 42-68-72.
Бухгалтерия - 42-30-87.
Оператор - 47-26-28, 39-65.

Редакция авторла бла кызыгы жоргогөйтди. Кыл жамагыла ренезия эйтпейди эм ала артык бек ашыктамалыдыла.
Газетде басылган материалды айтылган оюмда редакцияны оюму бла келишмексе болукчуду. Алада айтылган хараоючю, Россей Федерацияны басмаюны ююкөндө Законду тийишликде, материалды авторлары кесери жууапыдыла.
Редакция авторладан 400 гитче тизгенди (машишка бла жагылган 3-6 бет) келиню эимдиди.
Газет Басмасы эм асылды информацияны эрткендикери кырууда жаны бла Кызыргы-Малкыар жеринде изилденуде 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этигенди.
Регистрация юмер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетти басмагыта КМР-ини Култура эм информация комуникация министрствесуноу компьютер службасы кауыр эткенди.
Газетте 1905 жылда Россияны атам республиканы полиграфкомбината басмааланганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 33.
Газетти ислерине талпыруу ючюч КМР-ини почта кытыгы федералык Управление жууалды.
Телефон: 42-06-51, 42-19-97.
Газетти ронинагы сатылуу ючюч КМР-ини «Роспечать» акционер общество жууалды. Телефон: 42-69-34.

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:
Тиржаги 3850 экз. Заказ № 360000. Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 5